

Sensorveiledning ordinær eksamen SOS1001 H18

Oppgave 1:

Terskelverdier

- A 15 - 20
- B 12 - 14
- C 9 - 11
- D 6- 8
- E 3 - 5
- F 0 - 2

1 poeng for riktig svar.

-0,25 poeng for galt svar.

0 poeng for ubesvart.

Oppgave 2:

Oppgave A: Redegjør kort for begrepene «fordomsdiskriminering», «statistisk diskriminering» og «verdsettingsdiskriminering» slik det er redegjort for i pensum om kjønnsdiskriminering. Drøft i hvilken grad disse begrepene også kan være relevante for diskriminering av andre grupper. I drøftingen bør de empiriske undersøkelsene i pensum vektlegges.

Begrepene er brukt i Birkelund & Petersens (2010) artikkel om det norske likestillingsparadokset. Dette er relativt enkle begreper, så det er ikke nødvendig å bruke mye plass på redegjørelsen. "Fordomsdiskriminering" er rett og slett vanlig diskriminering basert på fordommer mot en gruppe. "Statistisk diskriminering" er basert på at egenskaper som er relativt vanlig i gruppen anvendes mot enkeltpersoner. "Verdsettingsdiskriminering" er at arbeid av samme verdi avlønnes forskjellig. Drøftingen bør ta for seg hvert begrep og si noe om hvordan dette kan slå ut i forhold til andre grupper. Siden pensumet strengt tatt bare diskuterer diskriminering i forhold til innvandrere, er dette den relevante gruppen som er empirisk belagt i pensum. De relevante bidragene er Birkelund, Heggebø & Rogstad (2016), Hermansen (2013), Pager & Shepard (2008) og Midtbøen (2014). Betydning av felteksperiment for å vite om det overhodet er diskriminering bør nevnes, men gjerne nevne at dette ikke vil dekke «verdsettingsdiskriminering». Hermansen (2013) viser imidlertid at når man først har fått jobb, så er det ikke forskjeller i videre karriere, altså i retning av ikke «verdsettingsdiskriminering». Midtbøen (2014) viser til kvalitative intervjuer av arbeidsgiver som antyder «statistisk diskriminering» ved ansettelse. Pager & Shepard (2008) er en mer teoretisk diskusjon av mulige mekanismer, og det er et pluss hvis dette kan knyttes og sammenholdes med begrepene fra Birkelund & Petersen.

For at en oppgave skal få C, må en ha et rimelig godt grep om de tre begrepene (eller i hvert fall resonere seg frem til en rimelig tolkning), og klare å anvende disse på en annen gruppe. Alle ledd være og ok besvart, inkludert at drøftingen bør referere til noen av de relevante bidragene på pensum. Skal oppgaver få bedre karakter - A eller B - vil dette fremfor alt fremgå i drøftingsdelen (men redegjørelsesdelen må selvsagt også være patent og vise innsikt i pensum). For å få de beste

karakterene bør studenten også ha et godt grep om de empiriske arbeidene og anvende de empiriske resultatene i argumentasjonen. Det er ikke nødvendig at alle de ulike mulige drøftingsveiene som er skissert over går opp, men noen av dem bør være med. De beste oppgavene vil bruke flere pensumbidrag aktivt og informert.

Oppgave B: Gjør rede for begrepet om det sosialdemokratiske velferdsregimet. Hva skiller dette regimet fra liberale og konservative velferdsregimer? Drøft deretter sammenhengen mellom velferdspolitik og demokrati. Trekk inn begrepet om "sosialdemokrati" og diskusjoner om "demokratiet i krise".

Typologien over liberale, konservative og sosialdemokratiske velferdsregimer ble utviklet av Gösta Esping-Andersen og refereres til både i Giddens & Sutton (2017) og Kautto (2010). Denne typologien er også vektlagt i forelesningen om velferdsstat. Gode besvarelser redegjør derfor relativt detaljert om hva slags prinsipper og velferdspolitik som kjennetegner de ulike regimene og for fram viktige forskjeller. I forlengelsen av begrepet om det sosialdemokratiske velferdsregimet kan diskusjonen om "den nordiske modell" trekkes inn, men det er ikke nødvendig. Ingen pensumtekster svarer direkte på drøftingsspørsmålet formulert som "hva er sammenhengen mellom velferdspolitik/regime og demokrati", men flere tekster tar opp om et demokrati er et reelt demokrati hvis det ikke også er et "sosialdemokrati" (beskytter mot fattigdom, relativt små sosio-økonomiske forskjeller osv.), for eksempel Giddens & Sutton (2017) og Kriesi (2018). Besvarelsene kan altså ta opp den begrepsmessige sammenhengen mellom sosialdemokratisk velferdspolitik og demokrati. Det mest nærliggende vil imidlertid være å diskutere de empiriske sammenhengene mellom velferdspolitik/"sosialdemokrati" og et demokratisk styresett. Her er det relevant å trekke inn hvordan ulikhet i ressurser gir ulikhet i politisk makt (i ulike betydninger, jf. Steven Lukes om "maktens tre dimensjoner" i Giddens & Sutton) og hvordan velferdspolitik kan bidra til å utjevne slik ulikhet. Velferdspolitikens begrensninger når det gjelder demokratiutvikling kan imidlertid med fordel trekkes inn også. Dels dreier demokrati og godt styresett seg om andre aspekter enn sosial likhet/utjevning, som rettsstat, mediefrihet, frie valg osv., se for eksempel Kriesi (2018), Giddens & Sutton (2017) og Fukuyama (2015). Dels er det vanskelig å utjevne alle typer av ulikhet i politisk makt gjennom velferdspolitik, for eksempel noen gruppers kulturelle definisjonsmakt, hvordan de med høy utdanning lettere får gjennomslag i politisk diskusjon, hvordan politisk atferd påvirkes av identitet osv. Her kan også pensumartiklene av Fishkin & Luskin (2006) og Mutz (2006) trekkes inn. Begrepet om "demokratiet i krise" nevnes av både Kriesi og Giddens & Sutton, og knyttes til spredning av illiberale demokratier, synkende valgdeltagelse og svekket tillit til politiske institusjoner. I tråd med det som er sagt, er en naturlig diskusjon i forlengelsen av dette (og av pensum), hva en sosialdemokratisk velferdspolitik kan løse i møte med slike krisetendenser. Ut fra Kriesi, kan det også reises spørsmål om demokratiet egentlig er "i krise" og hva dette i så fall betyr.

For at en oppgave skal få C, må alle ledd være og ok besvart, inkludert at drøftingen bør referere til noen av de relevante bidragene på pensum. Skal oppgaver få bedre karakter - A eller B - vil dette fremfor alt fremgå i drøftingsdelen (men redegjørelsesdelen må selvsagt også være patent og vise innsikt i pensum). For å få de beste karakterene er det ikke nødvendig at alle de ulike mulige drøftingsveiene som er skissert over går opp, men noen av dem bør være med (Det finnes også andre drøftingsveier enn dem som er vektlagt her, for eksempel kan oppgavene trekke linjer tilbake til klassisk sosiologisk teori, som Weber og Marx). De beste oppgavene vil bruke flere pensumbidrag aktivt og informert.